

(१) की कि ~~कायस्थ~~ मोहिनी मोहिनी
मोहिनी मोहिनी मोहिनी मोहिनी मोहिनी

(२) मोहिनी मोहिनी मोहिनी मोहिनी
मोहिनी मोहिनी मोहिनी मोहिनी
No. 226 (३) की कि उ मोहिनी मोहिनी
मोहिनी मोहिनी मोहिनी मोहिनी

(४) मोहिनी मोहिनी मोहिनी मोहिनी
मोहिनी मोहिनी मोहिनी मोहिनी

भारोपस्थिध्वज

(यिक ऐतिहासिक रसिक वाता)

मोहिनी मोहिनी

CA

मोहिनी मोहिनी

मोहिनी मोहिनी

१०५५८

"नवयुग" मुद्रणालय मुद्रित

૭૫૨૨૩

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
૧૯૬૨
ગુજરાતી અધીશાસ્ત્ર-સંગ્રહ

ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ !

ઉંચે આસ્માનમાં ઉડતો, અનેશ ભાવ કે ભરતો;
ફિરસ્તો શાંતિનો એ તો, ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ મારો.
પુરાણી સંસ્કૃતિ—કીર્તિ, હૃદયનાં પ્રેમ ને ભક્તિ;
સંકળ સંમાનની મૂર્તિ, ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ મારો.
નહિ નામી શકે દુશ્મન, ભલે મુઠાં પડે લાખો;
ફરકતો એ સદા રહેશે, ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ મારો.
સૂણીને સાદ ઉવશો, વીરોની ફેજની ફેજો;
અમૂલા પ્રાણ પાથરશે, ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ મારો.
સનન કરતી છટી ગોળી, દડલી ફૂલની માની,
ઝીલી; જયનાદ ત્યાં ઉઠશે; ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ મારો.
વહ્યા જળધોધ શું અટકે? છટેલાં બાણ શું વળશે?
ચઢ્યો તે શું કદી પડશે? ત્રિરંગી રાષ્ટ્રધ્વજ મારો.

માંડવી,
(છ. સુરત.)

}

કવ્યાલુચ્છ ત્રિલલભાઈ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૫૪૧- વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ઝાડો ૨૧૪૫૪

વિષય ૩૬૨૨૨

પાસે સમૃદ્ધિ વધે!

ખિતામુતનું ખલિદાન!

(૧)

કોરીયાનો નાનકડો રાષ્ટ્રિયો પ્રદેશ જાપાનના કબજામાં પડ્યો છે. યુરોપને કમરપટે લટકતી નલવાર સમો એ રૂપાળો દેશ રાષ્ટ્રજીવનના હીડાલ ઉપર હીંચવાને બદલે જાપાની નોક-રશાહીના દોર ઉપર દુર્બળ-બિહાનાવશ પડ્યો છે. તેનું બલહીન-તેજહીન-પ્રાણહીન ખોખું જાપાનના મદાંધ અધિકારીઓ ચુંથી રહેલા છે. કોરીઓનાં મુગંધીમય પુષ્પોની સુવાસ હડી ગઈ છે. તેનાં રમ્ય ઉપવનો ખાવા ધાય છે; લીલી છમ વાડીઓ સુકાઈને વેરાન થઈ ગઈ છે. અને કોરીઓનાં ભાવિ આશારૂપ સંતાનોનાં મુખ ઉપર પ્રગ્નજીવનની કલક નહિ, પણ ગુલામોની છાયા બોલી રહી છે.

પણ પૃથ્વી માતાની કુખમાંથી અનેક રત્નો પાક્યાં છે, પાકે છે અને પાકશે. કોરીયામાં પણ અનેક રત્નો પેદા થવા લાગ્યાં છે. જાપાની સરકારે રાષ્ટ્રીય પ્રાજ્ઞાને જેમ જેમ નિર્દોષ આત્માઓના ખલિદાન લેવા માંડ્યા, તેમ તેમ કોરીયામાં અનેક વિભૂતિઓ પેદા થવા લાગી. અને તેમણે માનુષ્યમિતે હીંપાવી.

એક ૧૩ વર્ષની ઉમ્મરનો કોરીયાવાસી બાલક કુરોટ પોતાની નાનકડી ઓરડીમાં “કોરીયાની કંઈકથા” એ નામનું જાપાની દ્રષ્ટિએ શીતુરી કહેલું પુસ્તક એકધ્યાનથી વાંચી રહ્યો છે. પાસેના એક પટારામાં થોડીક નિશાળની ચોપડીઓ, ઐતિહાસિક પુસ્તકો પડ્યાં છે. પાસે એક ભુરા કપડાથી વીંટાયું

દક્ષતર પડયું છે. તેમાં ઉપર નીચે ચોપડીઓ અને નોટપુકો છે. અને વચ્ચે કોરીયાના નામાંકિત પુરુષોના ફોટા બહુજ સંભાળથી રાખેલા છે. ચોરડીમાં બારણું અધખોલું છે. જરા કંઈ ખખડાટ થતાં કે દાદરનાં પગથીયાં ઉપર સ્થેજ પણ પગરવ થતાં તેમું કાળજી દેડી ઉડે છે. અને તે ચોપડી અને દક્ષતર સમેટી લે છે. કારણ તેના પિતા જાપાની સરકારના સંનિષ નોકર હતાં. અને તેનો એકનો એક પુત્ર કોરીયાની સ્વતંત્રતાને રસ્તે ચડી જાય, તો જાપાની સરકાર તેના આખા કુટુંબને જોતજોતામાં રેસી નાખે એવો તેને ડર રહેતો હતો.

કુરોટ કોરીયા ઉપર ગુજરેલા સીતમોના હૃદયવેધક પ્રસંગો વાંચવામાં તક્લીન થઈ ગયાં. તેને લાલુબર પોતાના પિતાની ગુલામી દેશનું વિસ્મરણ થઈ ગયું અને માતાકોરીયાના દુઃખદરિયાવમાં ગરક થઈ ગયાં. તેનો પિતા નોરો તેની ચોરડીમાં આવી પહોંચ્યો અને પુત્રને એકચિત્તે અંબ્યાસ કરતો જોઈને તેને બેહદ આનંદ થયો. કોરીયાના કારભારના કાઠિ મોટા ભાવિ હોદ્દાઓનાં પિતા થવાના કિલ્લા તેણે તત્કાલ ચાલી લીધા ! અને કુરોટ પાસે જઈને ઉભો. નોરો : એટા કુરોટ ! એકી શક બહુ ના વાંચ; આખા બગડશે.

કુરોટ એકએક પિતાના અવાજથી છળી ઉડ્યો. તેને સતામીયાં કેમાવા લાગ્યાં. શું કરવું તે સચું નહિ થોડી તારે દક્ષતર સમેટીને ચોપડી છુપાવી કેળાં બેસ્યો. “કોણ બાપુ !”

નોરો : (ચોપડી ઉપર ચાલ જવાથી) આ કુરોટ પુત્રક છે ?

કુરોટ ગભરાઈ જાય છે. નોરો પુરુષ એકને સ્તબ્ધ થઈ જાય છે. તેનું મહેરુ લાલચોળ થઈ જાય છે. નોરો ખૂબ તપી જઈને કુરોટને બોચીમાથી પકડીને દૂર કોસેલી ભેડે છે અને

દહતર અને પેટી-ફેદી નાખે છે. તેમાંથી પેલા કોટા અને વિદ્યાર્થી સંમેલનમાં કુરેશની મંત્રી તરીકેની નિમ્નલેખમાં અને ૨૭ માર્ચને દિવસે શીતુરીઓની સલામત હાજર રહેવાના તથા સ્વયંસેધક અને પોતાના હરવો વગેરેમાં કાગળીયાં તેના હાથમાં આવ્યાં. કુરેશ તો પૂતળાની આકૃતિ હી આકૃતિ આવે છે, તેની રાહ જોતો બેઠો.

નોરો:- (દાંત પીડીને) હરામખોર, આવા ધંધા માંડ્યા છે? મારા ઘરમાં આ ધર્તીગં શા? તને ખબર છે કે તારા આ કૃતવો જે પોલિસ બંધે તો માફ ને તારા માથું ધડથી વેગળું થાય?

કુરેશ ચુપ રહે છે. નોરો આગળ ચલાવે છે. હું વર્ષથી સરકારની નોકરી કરતો આવું છું. સરકારે મારી બાહોશ કારકી-દીની માટે, અને નિપ્પા માટે શિરપાવ બધાવ્યા છે, તેનો છોકરો આવો કુલાંગાર ક્યાંથી પાક્યો! ખબરદાર! કાંલથી મારી રંગ વિના ઘરની બહાર નીકળ્યો તો!

કુરેશ હમણાંજ સલામતી નાયબનાં ચરિત્ર વાંચ્યા હતાં. તેને જરા - હિંમત આવી અને પૂછ્યું:- કેમ?

નોરો:- માથું ફોડવા, કમખખત! વધારે બોલ્યો તો જીભ તોડી નાંખીશો!

કુ:- પોણું પિતાં! દેશબક્ત થયું એ તો આપણી પહેલી ફરજ!

નોરો:- (એક લપડીક લગાવીને) જોયો મોટું દેશબક્ત! નીકળે ઘરમાંથી! અને જોઈ જાઓ! આ! મારો જોયો નામ બોલું છોકરો મારે ના જોઈએ!

કુ:- પિતાં! દેશબક્ત થવાનાં આપણું મધ્યે કેટલું ઘટે?

મોટામોટા પુરુષોએ દેશસેવા કરીને નાખનારો!

નોરો:- (એક લપડી લગાવીને) તારા ભાણ્યું અંધ કરે છે કે નહિ ને!

કુઃ—હું સભામાં ગયા વગર નથી રહેવાનો. જોઈએ તો મારી નાંખો !

નોઃ—તને ખબર છે, ઓ એવકુક ! જ્યારે હું એક નામાંકિત જ્વેલનો મોટો અધિકારી (જેલર) હતો. ત્યારે મેં તારા જેવાં બહુ છોકરાંને ઠેકાણે આપ્યાં હતાં ! અને જે કોઈ લક કરતું તેને ફેડાં સ્વધામ પહોંચાડવાની મને સત્તા હતી અને તેના અમલ પણ મેં અચ્છી રીતે કર્યો છે. કારીયાનો વાવટો ફેરવેવાના ધીતુરના ગુન્દા માટે આ હાથે મેં ફટલાકને કાપી માંખ્યા છે ! મને યુરસો ચડે. ત્યારે હું મારા છોકરાને પણ કાપી નાખું એવો ખયંકર માણસ છું, એની તને હજી ખબર નહિ હોય !

કુઃ—એ ખબર આપીને આજે આપે મને નવું બધું આપ્યું ! પિતાજી ત્યારે મારે ગળે તલવાર ફેરવી દોને !

નોઃ—મારો જરો થભી જઈને ખૂબ યુરસાથી કુરોડને બે ચાર સોટીઓ ફટકારે છે, અને કુરોડ ચોધાર આંસુએ રડે છે.

નોઃ—(કારીયાની કસેણ કથા બતાવીને) આ ચોપડાં વાંચીને તને આ ઉશ્ચિતાઈ આવી કે ? (ચોપડી ફાંફીને તેના કીણા ફુકડા કરીનાખીને તે ફેંકી દે છે) એ ચોપડી કાઢી ?

કુઃ—મારા મિત્ર માધયોએ મને આપી હતી !

નોઃ—તો માધયો ? એ તો બાપડો મારો કેડી હતો અને સરકારતા હુકમથી મારી સામે તેને જ્વેલમાં ગુરજન મારેલા !

નોઃ—એ જ્વેલમાં નીચે રહેતા ઉપર કાંડી પીટાલી સંભળાઈ તેમાં જાહેર મસુડ કે નીચા માર્ગે કોઈયલ (કારીયાની સંભવાની) સહેરમાં કોઈયલ પ્રકરની નજીક સભા મારવી નહિ. આ ફરમાનનો અંગે કરનારને લોકાળ મરદન, મારણમાં આવશે.

નો:—જે, હેવાન ! આ દુકમ સાંભળ્યો ન?

કુ:—હા જી

x

x

x

x

(૨)

કુરોટની આંખો લાલ જાળને તેની માતાને આંસુ આવી ગયાં. લેના શરીર ઉપરનાં સોળ જોઈને માતાનું વાતસલ્ય ઉભરાસુ તે દિવસે નોસેના ઘરમાં રાંધ્યાં ધાન એમને એસ રહ્યાં. કુરોટ પોતાના મિત્ર માધ્યોને ત્યાં ગયો. માધ્યો તેનો દિલ્લજાન મિત્ર હતો. બન્ને સરખા, વયના અને સરખા વિચારના હતા. રાષ્ટ્રીય ધ્વજને માટે જોલમાં ફાર અથેલા પિતાનો પુત્ર માધ્યો રાષ્ટ્રીય ધ્વજની કોઈ અર્નેરી આગળ સજાગી રહ્યો હતો. સ્વદેશનાજ વિચારોમાં તે મથાગૂલ રહેતો. કુરોટ આનીને તેને ફેરીયાની કડલુકાનો બને સાથે સાથે પોતાની કડલુકાનો વૃત્તિ કહી સભળાવ્યો અને મળવો બાર દલકો કર્યો. પછી જાહેર સભાની ગુફતગો આવી.

કુ:—હઠેરા સાંભળ્યો ? હવે કેમ થશે ?

મા:—શું થયાનું ? કંઈ સભા બંધ રહે ? વહી મળે સભા બરવાની છે અને તેમાં ફેરીયાની સ્વતંત્રતાની બાબતુ થશે. આ બંધી વાત કુપી રાખજો. સરકારના કૌરસતાઓ પણ જાણવા ના પામે !

કુ:—હા, હા, પછી જુઓ મંત્રી પોલિસવાળાઓ તો અરે ખરા કડલુ બનેવાનાં કેમ ? પણ વાવટાનું શું ?

મા:—અરે વાવટા તો લાંબો તૈયાર થઈ ચૂક્યો છે. આપણે માટે ૪ મોટા અને ૪ નાના વાવટા અંતરવાનાં છે.

કુ:—તો એમાંથી ત્રણ મોટા અને ૩ નાના મારા લેવાના.

મા:—માન્યો એ ૩ નાના વાવટા છે, અખર છે કેટલાં ?

કુ:-હા, હા, પેડા છે, પેડા, પેડા કરતાં વધારે મીઠા-મથુરા.

મા:-એ તો ખમંદે પેડા. (હાથ કપરનાં સોળ ખતાવીને) જો ને આ બધા પેડા સર્વાઈ તોરો આપે ખવડાવ્યા તે ટુટી નીકળ્યા છે કે દીક, પણ જો, તને પૂલે ૧૧ વાવટો મળશે.

કુ:-ડીક ભાઈ, એટલા તો આપજો ! હમણાં તારી પાસે એ છે, તેમોથાં એક તો આપ !

મા:-કોની મંગદૂર છે કે મારા એ વાવટાને હાથ લગાડે.

કુ:-મારી, દોસ્ત !

મા:-એક છે જોડ (અન્ને વચ્ચે દંડ ચાસે છે, પણ જોનાં પિતાએ વાવટા ખાંડે માથું આપું તેનો પુત્ર ડગે ખરે ! કુરોટ થાકી ગયો. છેવટે આછુંકરવા લાગ્યો.)

મા:-વાવટો આપું ! પેગે લાગીશ ?

કુ:-અરે, માત્ર વાર લાગીશ ?

મા:-અરે, સરકાર કહીશ.

કુ:-તમે સરકાર કહો, સરકાર એ સખદ મને તો મને રહે ભાઈ જેવો પુત્ર છે. આપણી જ મુશ્કેલીને યુવામી દશામાં રાખનારી જે સત્તાને સરકાર કહેવમાં આવે છે, તે કલક લગાડનાર નામની જો આ કલક નહિ લગાડનાર કોરીઆની જો સરકાર આવે છે, તેથી હુંક, જો સરકાર સરકારું મામ તો તાજી હુમખોને પણ ને મળે, એમ દુધિર પાસે મળી છે.

મા:-શાયાશ ! દોસ્ત ! જે એક પુટો તને અલિસે માઈયોની એરડીમાં પ્રમાણે આજવાયો માઈયોની માઈયોની હો ! તેને તો યમરાજ પોલિસની મિલકતો પકડવામાં ને ઉપર આવીને આપણી કમી રહી. પ્રાંતના અમલ આપણને

દેહનું બલિદાન આપનાર પુત્રની જતેતા હોવાનો સ્વાસ્થ્ય આવતાં તેનું હૈયું આનંદથી ઉભરાવા લાગ્યું. તેણે બન્ને આશ્ચર્ય પામે એવાવ્યા અને પ્રાસેની આરામ ખુસી ઉપર બેસીને કહ્યું.

“એટા માણ્યો, મેં તને હજી તારા પિતાના મૃત્યુની વાત કરી નથી. તને આશ્ચર્ય થશે કે આ રાષ્ટ્રીય ધ્વજને માટેજ તારા પિતાનો ભોગ લેવાયો છે. હજી અત્યાચારીઓએ તેમના પવિત્ર દેહના ટુકડે ટુકડા કરવાનું રાક્ષસી કામ કર્યું હતું. તેની આંખમાં આંસુની ધાર ચાલી જાય છે. આજકો પણ રડવા લાગે છે. તારા પિતા આબુલ્મી સરકારના દુસ્મન હતા, દેશભક્ત હતા; તેમણે એક ગુપ્ત સ્થાનમાં છુપી સભા સ્થાપી હતી. આ અબુલ્મી શાસનની જડકહાડીને માનુષ્યસિને મુક્ત કરવાનીજ તેમને ધગશ હતી. એ મંડળમાં આજના બધા માણીતા નેતાઓ સભાસદ હતા. અને ત્યાંથી “શીતુરી” સાહિત્ય પણ પ્રગટ થતું હતું. એક વખત એ સમિતિના સભાસદ અને તારા પૂજ્ય પિતાના મિત્રે પોતાના ઘર ઉપર રાષ્ટ્રીયધ્વજ ચડાવ્યો. અબુલ્મી સરકારથી કોરીયાની સ્વાતંત્ર્ય ભાવના રેલાવતો આ રાષ્ટ્રધ્વજ જીરવી ને શકાયો અને તેમને મુસ્કેટોટ આંધીને કાઢી ગયો અને નિર્દયપણે કાપી નાંખ્યા. અને કુરેશી, તારા પિતા તે વખતે એજ જગ્યાએ જોર હતા.” (કુરેશી સરખાઈ જાય છે)

“રાષ્ટ્રીય ધ્વજનો ગૌરવનું સંરક્ષણ કરવા ગુપ્ત સમિતિઓ સત્યાગ્રહનો આશ કર્યો કે જેને સભાસદે રાષ્ટ્રીય ધ્વજ હાથેથી ઉપર લગાડવો અને ઘરે કિમર ચડાવવો. આ કરાવ કરનારા તારા સ્વર્ગસ્થ પિતા હતા, માણ્યો.”

“બીજેના બંધનને સહેરમાં ટેકેકાણે રાષ્ટ્રીય ધ્વજ ફરકી રહ્યો. અબુલ્મી સરકારે વિકરાળ વાઘવી આક્રમકી. હિંદી ધ્વજ રામનાર એકેએક કમીયુરખને ચીલાડાની આક્રમકી નાંખ્યા.”

અને હજારો સ્ત્રીપુરુષોથી જેલો ભરી દીધી ! એ જેલનાં
મંડપો ! પ્રભુ ! દુઃખમળને પણ એ દર્શા ન લેવો !"

(ડુસ્કે ડુસ્કે રહે છે)

"છેવટે તારા પિતાનો વારો આવ્યો. એમના ઉપર તો
સરકારની આંખો ઢાટી રહેલી ! અને માધયો ! તને મારા
ખોળામાં સોંપીને તારા પિતા જેલની દિવાલો પાછળ અદૃશ્ય
થઈ ગયા ! હું એક દિવસ 'તેમને' જેલમાં મળવા ગઈ.
મને મુશ્કેલીથી ખેતરું મિનિટનો રંગ મળેલી.
તારા પિતાએ તે વખતે મને શું કહેલું ? હા-એ 'શબ્દો હજી
મારા હૈયામાં કોતરાઈ રહેલા છે. એ સદેશનો અક્ષર અક્ષર મારી
રંગોમાં પ્રસરી ગયો અને એ સંદેશોને તમે મારા દૂધનાં
અમી પાશને પ્રહોંઆડ્યો ! તેમણે છેલ્લી વખતે કહ્યું :—

"હું તો માતા કારીયાતો આ દેહ છોડી બિલ્હન થડાવું
હું અને જો તું મારી ખરેખરી સહધર્મચારિણી હોય તો
મારા પુત્રનો માતૃભૂમિને ભોગ ધરી દેવો ! અને જે ઈશ્વરે
અહીં આપણા મેળાપ કરાવ્યા, એજ ઇશ્વર બીજી દુનિયામાં
આપણને ફરીથી મેળવશે અને આપણે મુક્ત બનીને ત્યાં
વધારે આનંદથી રહીશું એટલું જ બસ, ના ! મારે તને ચિકટ
દેખો સહન કરવાનું બળ આપો !"

"માધયો ! ત્યારથી મને એકજ વિચાર આવે છે અને તે તારા
બિલ્હનથી કારીયાતો એડીઓ તોડવાનો. અને જો એજ ઇશ્વર
ફરકાવવાનો તારો નિશ્ચય જોઈને મારે હૃદયનું હું સાથેક કંપેલું
મીનું છું. અમારા એ મેળાપ થઈ પેડાને વખતમાં તારા પિતાના
સરીરનો કટકા અમે અભ્યાસ ! મનિદેહ ! મિડિમન !

જાનિયાલકોના સુખ ઉપર અભ્યાસ ! મારી જાનવાલિ, તેમનાં
સોજાં અમ્માં એકજ વચ્ચે અને અભિવર્તકી જાનવાલુ પૂર સુખ
ઉપર ઉઘડી રહ્યું છે. કેમ ન ઉઘડે ! દુઃખની ખીરામનાંઓ

જે દેશમાં પાકે તે દેશની પ્રજાને ઘણીબર શુભામ : રાખવાની કોની તાકાત છે ? મને તેવા પશુબળના પહાડ આ નિશ્ચય બળના પ્રતાપ આગળ પીગળી જાય, અને મને તેવું ભયંકર મૃત્યુ એક સાધારણુ વિચાર થઈ જાય !

* * * * *

(૩)

૧ લી માર્ચનો એ દિવસ આવ્યો. સીયુલ શહેરના એક મકાનમાં રાષ્ટ્રીય નેતાઓ એકત્ર થયા છે. અધિકારીઓને પણ નિમંત્રણ મળ્યું છે.

બોજનાદિ ક્રિયા પૂરી થઈ. એટલામાં એકાએક રાષ્ટ્રીય નેતાઓ ઉભા થયા અને “માતા કોરીયાની નય” થી હોલ ગાણ ઉઠ્યો ! અધિકારીઓ મૂઠ બંની મચા, ટેલીફોન ઉપર ટેલીફોન છૂટ્યા, અને સરકારી મોટરો આવી પહોંચી, જેમાં બધા આગેવાનો કડીબંધ વિદાય થયા ! શોકોની પ્રેરણા મેઢતી હોટલ આગળ જમી અને આખા શહેરમાં અને ગામેગામે કોરીયાનો નયધોષ ગાણ રહ્યા !

બીજો દિવસ શહેર ઉજાડ દેખાવા લાગ્યું ! હકોનો બજાર બંધ બંધો ચંકલું પણ ઘસડું નું જમાવ્યું ! સરકાર ભક્તી પડી હોય તે આ શું ધાંધલું ? વકાળ પેલીસ અને લશ્કરની ફોજો શહેરમાં ફરતી લાગી ! એ શૂન્ય વેપારી લોકો પિશાય અને પ્રેતોવાળાં સ્મરણો, જેવા દેખાવા લાગ્યા વેપારીઓને સંગીતો શોકોને હકોનાં જારણાં, ભીમીને હકોનો ખોલાઈ ! પણ વેપારીઓ હકોનામાં ધમ્મિકરવાને શક્તિ દેરીયા-માતાનાં ગીતો ગાવા લાગ્યા ! વેપાર તો વધવાનું રહેતું ! આખીનોને મળે તે વેપાર થતા હોય ! શિખા બેલેલોમાં શિશુકો દોમે બહુવેં એક વિદ્યાર્થી ભાગ્યે !

એક મિશાળમાં બેસી વિદ્યાર્થીઓ આવ્યા. નિશાળના હેડ માસ્તરનો આનંદ તો માય મહિ ! તેની વફાદારી સોંપીત કરવા તેણે અધિકારીઓને બોલાવ્યા અને છેકરોએ તે પેડા વહેંચાવ્યા. જાપાન સરકાર પ્રત્યે ઉપકારના ગીતો ગવાયા. અમલદારોએ જાપાન સરકારના અનહદ ઉપકારોની કથાઓ અચ્છી રીતે સંભળાવી ! ઘણું આ છુદ્ધ એક ૧૩ વર્ષનો બાળક ઉભો થયો અને તેના પાકાટમાંથી રાષ્ટ્રીય વજ્રનું મંડલ કહાડીને એક એક ફુલ બધાને આપવા માંડ્યો. હેડમાસ્તર તેમ મૂક બની ગયો ! તેનું મ્હો પહેલું થઈ ગયું ! આખો જાણે ફાટી ગયો એકદમ એકેએક વિદ્યાર્થીની છાતી ઉપર વાવટા ફરકવા લાગ્યા. અને પળવારમાં નિશાળનો ઓરડો જાણે રીતુરી પરિવદ્ બની ગયો અને ગાળ ઉઠ્યો, “અમર રહેા માતા કોરીયા” ! અધિકારીઓ એક પછી એક ગુપ્તગુપ્ત માપી ગયા ! એ બાળક પેઠી માંધ્યો ! પેણું કુરોટ ક્યો ?

(૪)

એક આદમીનાં કુશળાના બંધ છે. એક બાલક મુસ્કેટાટ બધાંને પડ્યો પડ્યો ચોખ્ખા આંખુએ રહે છે. તેનું હૃદય નિશાળમાં છે. વાવટાનાં સરવસમાં છે. એના આપણો બાલ નાયક કુરોટ ! ને નિશાળે જતો હતો, ત્યારે તેના પિતાએ તેને અટકાવ્યો :—

તો :—ક્યાં જવું છે ?

કુ :—નિશાળે.

તો :—તથી જવાનું ?

કુ :—કેમ ?

તો :—એમ ?

કુ :—હું જવાનો.

તોરોએ એ થયું સમજી જીવી અને કુરોડને દોરડાથી બાંધીને
ઝોરડીમાં પૂર્યો તે બહાર લાગુ થાયું ! કુરોડે ઘણા પુછાડા
માયાં પણ દોરડું મળ્યું તે છુટે કેમ ? છેવટે કાંત વડે કાપવા
માંડ્યું. અને દાંતમાંથી લોહી નીકળવા માંડ્યું ! છતાં ઉંઘતો
ચાલુજ રાખ્યો. એટલામાં કોરીયાનાં જયધોષ સંભળાયા
કુરોડના દાંતના પ્રવિત્ર લોહીથી દોરડું પલળ્યું, નરમ થયું અને
કરપાયું. દોરડો કાંતે બારી વાટે કુરોડ નીચે ઉતરી પડ્યો અને
સરથસમાં સામેલ થઈ ગયો; કુરોડ અને માથાએ પસપર મેટ્યા !
થોડીવારમાં તો ઝોરીયન બહોળાં એક સરથસ વાવટાં સાથે
ભળી ગયું. પોલિસ અને લશ્કર ખાતાંએમાં દોડવામાં થઈ રહી
અને ટેલીફોનનાં તાગનાં દોરડાં છાલી હયાં !

x x x x x

(૫)

૫૦૦ લશ્કરી સિપાઇઓની એક ફોજ સામે ધસી આવે છે.
તોપો બંદુકો અને તલવારોના અવાજ એકા એક સંભળાયા. બંદુકોની
ગોળીઓનો સુસવાટ ચાલી રહેલો અને ધડીકમાં તો હજારો સ્ત્રી
પુરૂષો અને બાળકો જમીન દોસ્ત થઈ ગયાં ! હજારો મોટર ગાડાં
ભરી ભરીને જોશ તરફ ચાલ્યા ગયાં !

કુરોડની ગરહત વાવટાં બિડલી - કુરોડથી એક બિડલામાં
સિપાઇએ પેક્ટીંગ છેડી. સિપાઇ :—વાવટો ફેંકી દે !

કુ:—કદી નહિ, એ તો મારું નાક !

સિ:—એમ, ઠીક ત્યારે લે ! (તલવારથી નાકને માર્યો છે)

કુ:—(લોહી લુહાણું) એતો મારા હાથેય !

સિ:—ઠીક એ પણ હાથ પગ કાપી નાંખતો કુરોડ જમીન

ઉપર ઢળી પડે છે.)

ગાંધી ૧૦૦ :—૩

કુ:—(મોઠા વડે વાહકો, મંકડીતો) જોઈ મારો પ્રાણ !

સિ:—લે તારે લેતો જા. (માથું કપાઈને વેગળું પડે છે)

કુરોટનો પિતા તોરણ આગળ જોઈને ચંબી ગયો. તેની આંખે અંધારાં આવી ગયાં. તે પેલા જમડા જેવા સિપાઈ જોડે આવ્યો અને તેને એક ધપ્પો મારીને કહ્યું:—

“ઓ નરાધમ ! મને આજામે છે ? આ શું કર્યું ?

સિ:—ખરાખર; તું જાપાન સરકારનો એવકા નોકર !

નો:—પણ આ રાક્ષસ ! આટલા બાળકને આમ કાપતાં તને શરમ ના આવી ?

સિ:—બસ કર; હેવાન, તેં કેટલા જાણના બોળ લીધેલા તે યાદ કર !

(તોરણ અંખવાણો પડી જાય છે. તેનાં આગલાં પાપ તેને ડાખે છે.)

સિ:—આં જંડાને હાથ લગાડનારનો પ્રાણ લેવાનો મને હુકમ થયો છે.

નો:—(પિતાના પુત્રના પુનિત લોહીથી ખરડાયેલા રાષ્ટ્રીય જ્વજ ઉપડી લઈને) હીક, ત્યાં જોઈને પ્રથમ માર

સિપાઈની ખુની તલવાર નોરોની મરદન ઉઠરે કરી; વજ્ર અને જાપાન સરકારના સંનિષ્ઠ ભક્ત જેકરતું મરતક કોરીયાનો જ્યોત્ષ્ણ કરતું આઝાદ બનીને જમીન ઉપર નાચવા લાગ્યું ! હિમા આકાશમાંથી ગર્જના ઉડી,

“અમર રહે માતા કોરીયા ! અમર રહે કોરીયાના દેશભક્તો !”

કાલિદાસ દુષ્યામંતર-સેવક.

‘નહિ નમશે નિશાન !’

(નહિ રખેની સંસ્કાર—એ શબ્દ)

નહિ નમશે, નહિ નમશે, નિશાન !

ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦

ભારતની એ ધર્મધ્વજનું, (૨)

સાયવશું સન્માન !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦

ઐક્ય તણે એ અમરપટો છે, (૨)

મુક્તિનું વરદાન !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦

ભારત માના મંદિર પર એ, (૨)

શાંતિનું એ ધાણ !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦

ચક્ર સુદર્શન અંકિત એ તો, (૨)

હિન્દી જનના પ્રાણ !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦

સફેદ, લીલું, લાલ—ત્રિરંગી (૨)

વિરોધનું સંધાણ !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦

સફેદમાં સહુ ધર્મે ધાર્યું, (૨)

ધર્મરતુ ફરમાન !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦

લીલામાં ઇસ્લામી ધર્મે (૨)

રાખ્યું પાકે કુરાન !—ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦

લાલ સમ્રાટજી અમર પ્રજાનું, (૨)

મંગળ મૂર્તિમાન ! ભૂમિ ભારતનું: નહિ નમશે૦

અચળ અમારે આંગણે એ તો (૨)

—સેનાવજી મંડાણુ!—ભૂમિ ભારતનું નહિ નમશે

સાચા હિન્દી શૂરાઓનું (૨)

એ છે વિજય સુકાન!—ભૂમિ ભારતનું નહિ નમશે

નિર્ભયતાની નોખત છે એ (૨)

પ્રેમ તાણું શુભ ગાન!—ભૂમિ ભારતનું નહિ નમશે

જગદુદ્ધારક ગળકે એમાં (૨)

ગાંધીજીનું જ્ઞાન!—ભૂમિ ભારતનું નહિ નમશે

એની ટેક નિભાવે : કુશળ (૨) : ૫૫

તન, મન, ધન કુરબાન!—ભૂમિ ભારતનું નહિ નમશે

ત્રિભુવન ગૌરીશંકર વ્યાસ.

વંદે માતરમ્

